

derwerp gewijd: het museum het Catharijneconvent zal een grote expositie wijden aan het kerkenkruis van bisschop Bernold. Aan de hand van middeleeuwse kunstvoorwerpen zal de tentoonstelling laten zien hoe de Utrechters in de vroege middeleeuwen een hemel op aarde wilden bouwen. De tentoonstelling heet dan ook „Utrecht een hemel op aarde“ (8 juli t/m 18 sept.) In de Domkerk vindt een expositie plaats van kerkinterieurs, aquarellen van J. C. Grabijn (7 mei t/m 16 juni) en in de Jacobikerk is vanaf half mei tot half september een tentoonstelling te zien over kluisenaressen in Utrecht.

Ook de muziek- en theaterliefhebbers zullen niet vergeten worden. Naast het Holland Festival Oude Mu-

ziek zijn er een Domkorenfestival en orgelconcerten in de Domkerk. In de Janskerk wordt het middeleeuwse mysteriespel „Jeu d'Adam“ opgevoerd; in de Pieterskerk speelt „Tspel van den Heiligen Sacramente van Nieuwervaart“.

Op verschillende plaatsen in de stad zullen tijdens de zomer middeleeuwse markten gehouden worden en op 20 augustus zal een middeleeuws eefestijn plaatsvinden. Dit is nog maar een kleine selectie uit het programma dat u kunt aanvragen via het telefoonnummer 030-32 85 11.

J. H.

FRAGMENT VAN EEN LEVEN

DAGBOEKJE VAN MEVROUW H. S. VAN DIELEN-ALEWIJN UIT 1870

Bij de Gemeentelijke Archiefdienst van Utrecht bevond zich al jarenlang een in pakpapier verscholen collectie paperassen van de in 1965 overleden oud-archiefambtenaar G. van Klaveren Pz. Ondergetekende nam in de winter van 1987 de taak op zich deze verzameling uit te pakken en enigszins te selecteren. Een niet bepaald aantrekkelijk karwei, want de collectie was omvangrijk, chaotisch en zeer stoffig. Toch heeft het iets spannends om onbekend materiaal van pakpapier te ontdoen, vooral als degene die de collectie gevormd heeft, op veilingen graag archivalia aankocht. Inderdaad kwamen, naast talloze losse aantekeningen, verschillende archiefstukken te voorschijn. Het meest verrassend was wel een klein boekje, voorzien van een sierlijke leren band met het opschrift „Agenda“ in gouden letters. Het boekje bleek uit 1870 te dateren en dagboek-aantekeningen in pen en potlood te bevatten. Aantekeningen over het weer, dagelijkse bezigheden, de gezondheid, eenzaamheid. . . . Geen opzienbarende gebeurtenissen en ontboezemingen, maar misschien juist daarom zo indrukwekkend. Uit een notitie voor in het boekje en uit een visitekaartje achterin, bleek dat de agenda toebehoord had aan „Mevrouw Van Dielen“. Door een onderzoekje in de registers van de burgerlijke stand en het bevolkingsregister was deze dame snel te identificeren: jonkvrouwe Henrietta Sophia Alewijn, weduwe van mr. Willem Matthias Jan van Dielen.

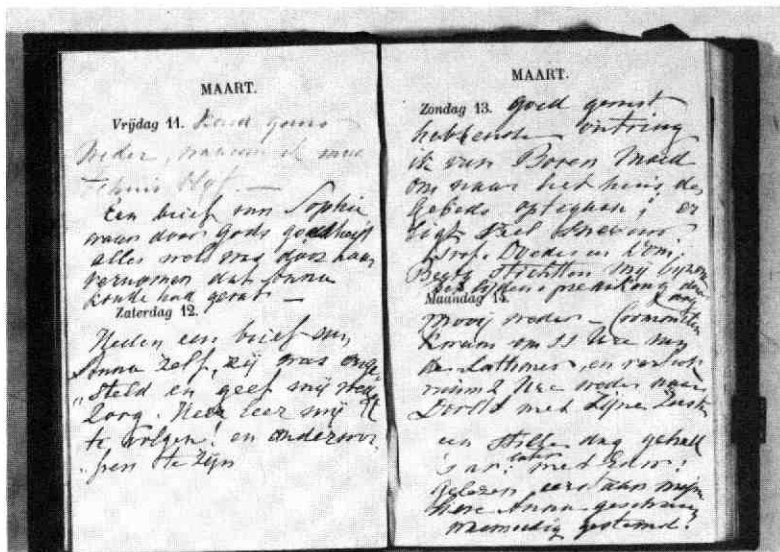
Henrietta Sophia Alewijn werd op 10 mei 1805 te Amsterdam geboren als dochter van jhr. mr. Willem Alewijn en Sophia Maria Agatha Huydecoper. Zij was 21 jaar oud, toen zij op 18 mei 1826 in het huwelijk trad met haar neef Constantijn Willem Hendrik Huydecoper; deze was op 21 december 1802 geboren te Utrecht. Het jonge paar vestigde zich in Utrecht aan de Keistraat. Daar werd op 22 maart 1827 hun zoon Edward geboren. Op haar 23e verjaardag werd Henrietta Sophia Alewijn weduwe: Constantijn W. H. Huydecoper overleed op 10 mei 1828. Zes jaar later,

op 24 april 1834, hertrouwde zij te Utrecht met Willem Matthias Jan van Dielen. Haar tweede echtgenoot was op 27 oktober 1805 te Utrecht geboren; hij was directeur van het administratiekantoor Huydecoper en Van Dielen en hij was wethouder. Het echtpaar kreeg drie dochters: Sophia Carolina Agatha Wilhelmina (oftewel Sophie) werd geboren op 24 augustus 1837, Johanna Jacoba (roepnaam Anna) op 28 maart 1839 en Constantia Henrietta op 17 juni 1842. De jongste dochter werd slechts 8 maanden oud.

Toen mevrouw Van Dielen op 1 januari 1870 de agenda ter hand nam, was zij in een weemoedige stemming. Zij was sinds 31 augustus 1867 weduwe. Bovendien miste zij haar beide dochters. De oudste dochter, Sophie, was in 1866 getrouwd met Marinus Crommelin, die toen griffier bij het kantongerecht te Ommen was. Zij woonde in 1870 met haar echtgenoot en één kind in Dordrecht. De reis van Utrecht naar Dordrecht was in die tijd een hele onderneming, zodat het contact tussen moeder en dochter alleen schriftelijk plaatsvond. De jongste dochter, Anna, was nog veel verder weg. Zij was in 1869 in het huwelijk getreden met jhr. mr. Carel Cypriaan Gerard de Pestere, burgemeester van Wijk bij Duurstede. Zij verbleef in 1870 aan de Zuidfranse kust, vermoedelijk omdat zij een zwakke gezondheid had. Uit de aantekeningen blijkt hoe bezorgd mevrouw Van Dielen om deze dochter was. Edward Huydecoper van Nigtevegt, de zoon uit het eerste huwelijk, woonde nog wel een deel van het jaar bij zijn moeder; hij bezat ook een buitenplaats te Maarsseveen. Hij was inmiddels 42 jaar en ongehuwd. In 1852 was hij als jurist gepromoveerd en in 1870 had hij een functie bij de firma Huydecoper en Van Dielen; in 1871 zou hij gekozen worden tot lid van de Provinciale Staten.

Het adres van mevrouw Van Dielen was in 1870 Drift wijk H. nr. 617 (later vernummerd tot 21). De Drift was een voorname straat met statige herenhuizen,

Het dagboekje van mevrouw Van Dielen, open-
geslagen op 11-14 maart.
Foto: Fotodienst gemeen-
te Utrecht.

die bewoond werden door vooraanstaande families. Het huis van mevrouw Van Dielen was volgens een beschrijving uit 1929¹⁾ een van de mooiste patriciërs-
huizen van Utrecht. Op de begane grond bevonden zich onder meer een zitkamer van 8 x 8 m, een bou-
doir, een bibliotheek met ingebouwde kasten, een
grote salon aan de tuinzijde met behang van donker-
rood damast en een withouten betimmering met
goud, en een fraaie eetkamer met behang voorzien
van landschapschilderingen. Het huis had een verdie-
ping, een grote zolder en kelderruimten. De tuin
was maar liefst 37 ½ meter diep. De situatie kan in
1870 uiteraard anders geweest zijn, vooral omdat in
1909 een grootscheepse verbouwing plaatsvond. Uit
de beschrijving van 1929 blijkt echter wel, dat me-
vrouw Van Dielen een riant onderkomen had. Zij be-
hoorde dan ook tot de elite van Utrecht. Zij had drie
dienstbodes, een koetsier en een echtpaar in dienst
(de man was vermoedelijk huisknecht). Tot haar ken-
nissenkring behoorden onder meer Nicolaas Beets en
de gezusters Swellengrebel. Mevrouw Van Dielen
valde haar dagen voornamelijk met het ontvangen en
afleggen van bezoeken (soms zelfs 12 visites op één
dag!), met het schrijven van brieven aan haar doch-
ters en met liefdadige activiteiten. Zij was lid van het
Dames Comité van de Utrechtse afdeling van het Ge-
nootschap tot Zedelijke Verbetering der Gevangenen
en van de Vereniging tot Ondersteuning van Behoefti-
ge Kraamvrouwen te Utrecht; deze laatste vereni-
ging droeg vóór 1862 de naam Maatschappij van
Moederlijke Liefdadigheid of Verzorging van Kraam-
vrouwen binnen Utrecht en mevrouw Van Dielen
spreekt in haar dagboekje dan ook nog van „Moeder-
lijke Liefdadigheid”. Zij was bovendien actief voor de
Utrechtsche Zendingsvereniging. Mevrouw Van
Dielen was een trouw lid van de Hervormde Gemeen-
te en vond veel steun in haar geloof.

Er is lang gearzeld of het zinvol en ethisch verant-
woord zou zijn om het dagboekje aan de openbaar-
heid prijs te geven. Uiteindelijk is besloten een gedeel-
te ervan te publiceren. De notities van mevrouw Van
Dielen zijn immers al 118 jaar oud en zij geven een
aardig beeld van het leven van een vooraanstaande
dame in het rustige burgerlijke Utrecht van die tijd. Op
Nieuwjaarsdag 1870 begon mevrouw Van Dielen in
haar huis aan de Drift te schrijven. Gedurende 4 ½
maand zou zij bijna dagelijks enkele woorden aan het
boekje toevertrouwen. Hier volgt een selectie.

JANUARI

Zaterdag 1

Zeer weemoedige dag, de herinneringen van verschil-
lende aard zijn vele. Echter zijn de goedertierenheden
Gods oneindig groot. Heden morgen één brief uit
Menton.

Woensdag 5

Goede berichten van Sophie en haar kindje ontvangen.

Donderdag 6

De Dames Gaaijmans²⁾ bragten den avond bij mij
door. Veel gesproken over Anna. Aandoe(n)lijke
gesprekken en herinneringen.

Vrijdag 7

De voorbereidingsdienst werd in plaats van door
Dom[inee] Merens³⁾ door Kuiper⁴⁾ geleid.

Zaterdag 8

Storm en regen. Bezoek van W. van Beek Calkoen⁵⁾,
daarna van Florine S[wellengrebel]⁶⁾. Een rustige dag
gehad, ter voorbereiding.

Zondag 9

Het groote voor[r]legt gehad deel te nemen aan het

Nagtmal des Heeren. Dom[inee] Beets⁷) ging voor. Zeer vermoeid in den midd[ag] en avond. Brief van Louise Crommelin⁸).

Donderdag 13

Naar Zeist gereden om neef en nicht C. van Lynden⁹) een bezoek te brengen. Alles weemoedig en vervult met herinneringen. Niet wel geworden. Des avonds Mevr[ouw] De Monije¹⁰) bij mij ontvangen.

Vrijdag 14

Edward naar Gansenh[oef]¹¹). Bezoek van Dom[inee] Schijvliet¹²). Een brief van zuster Woelders¹³) aan Dirkje¹⁴) voorgelezen; in het Arfaksche gebergte te Antai is hun post¹⁵) gevestigd. Jufvr[ouw] Pareau¹⁶) komt het verslag lezen.

Zaterdag 15

Stille doch bezige dag tehuis. Ik voelde mij niet wel, doch bad gedurig om lijdzaam en volgzzaam te wezen.

Zondag 16

Brief van mijne Anna. Zij bevindt zich vrij wel, ook te Menton laat de winter zich voelen. In de middagkerk geweest. Veel tot behartiging gehoord. Hansje Swellen[grebel]¹⁷) heeft de kinderziekte¹⁸).

Maandag 17

Mij weder beter gevoelende, deed ik in de middaguren eenige bezoeken. Des avonds aan Anna geschreven. Een goede brief van Sophie ontvangen.

Woensdag 19

Mij onwel gevoelende, bleef ik te bed tot 3 uren. Boven gebleven. Edw[ard] hield mij des avonds gezelschap. Het overlijden van de waardige H. Swellengr[ebel]¹⁹) vernomen. Het zal een groote leegte geven; zij is in de rust.

Vrijdag 21

De docter laten komen, hij vond mij slap. Is het een wonder? Echter vergelijk ik mij bij vele beproefden, dan hoevele zegeningen geniet ik van mijn hemelsche vader! Edw[ard] heden naar buiten. De nichtjes V[an] Amerongen²⁰) 's avonds bij mij. Brieven van mijne Anna gelezen.

Zondag 23

Het voorregt niet mogen hebben met de gemeente op te gaan. Stille zondag doch goed voor de ziel.

Maandag 24

Red[elijk] weder. Eenige bezoeken gedaan, onder [andere] aan nicht Charlotte v[an] Lynden²¹), die bij hare dochter De Pesters²²) logeert. Des avonds met de Dames V[an] d[en] Velden²³) in gezelschap geweest.

Dinsdag 25

Bezoek van Mevr[ouw] Charl[otte] v[an] Lynden²⁴). De nichtjes V[an] Amerongen²⁵) dineerden alhier, hunne moeder was beter. Edw[ard] had des morgens een goede brief van Anna en ik later van Sophie, zeer naar wensch.

Woensdag 26

Donker weder. In de vooravond verrast door eenige goede woorden van mijn Anna en het portret van De

Pesters²⁶). Weder dankstof. Dienzelfden avond naar Menton geschreven.

Donderdag 27

Stille dag! Gehad de drie nichtjes V[an] Lynden²⁷) uit Zeist, Mevr[ouw] Mackay was onder hen, de jeuneerden bij mij. Bezoek van Jacoba Crommelin²⁸). 's Avonds goede eenzame uren gehad.

Vrijdag 28

Goed weder. Veel bezoeken in den middag, ook den Heer en Mevr[ouw] Gewin²⁹) en Mevr[ouw] Ang[elique] Calkoen³⁰). 's Avonds bij Mevr[ouw] Beets³¹), aldaar aangenaam in de familiekring gezeten. Weemoedige herinneringen.

Maandag 31

Deze maand is bijna ten einde. Hoe vliegt de tijd onder lief en leed, de verantwoording blijft. Welk eene ernstige gedachte! 12 Bezoeken afgelegd.

FEBRUARI

Donderdag 3

Zacht weder. Neef Van Lynden en zijne vrouw³²) de jeuneerden bij mij. Verder te voet eenige bezoeken in de buurt gebracht. 's Avonds de nichtjes Van Amerongen³³) op oesters gehad.

Zaterdag 5

Zacht weder, geen vorst. Ple[r] v[oe]t deed ik eenige bezoeken, onder and[ere] aan mijne schoonzuster³⁴), die terug was gekomen uit Amst[er]dam en herstellende is. Aan Hanne geschreven.

Donderdag 10

De laatste nacht de thermometer op 9 à 12 graden Fahrenheit, zeer koud. Verhuist naar de eetkamer, met de bloemen. De wind stond op de ramen der tuinkamer. Ik voel mij zwak en gebruik kina.

Vrijdag 11

De laatste nacht niet zoo hard gevoren. Steeds in de eetkamer mijn verblijf houdende.

Zaterdag 12

Mevr[ouw] V[an] d[en] Heuvel-Hogenuize³⁵) als mede-bezoekster Cell[ulaire] Gevangenis benoemd, tot mijn groote vreugde. Dien dag het huis in de Keistraat verkocht aan Docter Loef³⁶) voor f 7200, —.

Woensdag 16

Heden een brief gezonden naar Menton. Mooy weder, 24 à 32 gr[aden] met zon. Heden voel ik mij onlustig, denkelijk door koude. Ik ben wel eens bevreesd dat ik mijne Anna hier beneden niet weder zal zijn (= zien). Gods wil zij de mijne, ook in deze.

Donderdag 17

Therm[ometer] 30 gr[aden] Fahrenh[eit], graauw weder. Mevr[ouw] V[an] d[en] Heuvel³⁷) bezocht ter gelegenheid van hare benoeming als bezoekster in de Cell[ulaire] Gevangenis. Ik verheug mij zeer daarover. Mijn sch[oon]zuster³⁸) is heden 60 jaar. Mevr[ouw] Bösken³⁹) is steeds lijdende, geduldig.

N. BEETS.

J. H. MEEUWIG.

A. BARON MACKAY VAN
OPHEMERT.

M. CROMMELIN.

Uit: „De Utrechtsche Zendingsvereeniging“ door Dr. J. J. P. Valetton jr. Utrecht, 1909. G.A.U., bibl. nr. XVI A 13.

Dinsdag 22

Mooy weder. Des nachts sneeuw gevallen. 's Och- tens een thermom[eter] van 32 graden. Ten 2 ure ver- gader[ing] van het Dames Comité tot Zed[elijke] Verb[etering] der Gevang[enen] bij Jufvr[ouw] Swellengrebel⁴⁰). Mevr[ouw] V[an] d[en] Heuvel⁴¹) wordt als mede-bezoekster door ons ingelegd. De Heer zij met haar.

Woensdag 23

Zacht dooiweder. Jacoba Crommelin⁴²) kwam tegen het koffy-uur. Verder de nichtjes⁴³). Den avond bragt ik door bij de Dames V[an] d[en] Velden⁴⁴). Toen ik tehuis kwam, vond ik van mijne geliefde af- wezige kinderen zeer goede berigten. God zij ge- dankt.

Vrijdag 25

Langzame dooi. Eenige bezoeken verrigt, onder [an- dere] bij Mevr[ouw] Beets⁴⁵) enz. Des avonds Antoi- nette de Beaufort⁴⁶) ontvangen. Ik vond haar zwak en zeer bedroefd.

Zaterdag 26

Zonneschijn. Te voet uit geweest, eenige bezoeken in de buurt afgedaan. Meer en meer gevoel ik mij een vreemdeling hier beneden en verlang naar de eeuwige rust. Edw[ard] voor een [plaa]r dagen afwezig, naar Den Haag. Misschien naar Dordt, zoo de rivier open is.

MAART

Dinsdag 1

Mooy weder, 58 gr[aden] 9 ure thermometer Fahren- heid. Verg[adering] Moed[erlijke] Liefd[adigheid], een p[aar] bezoeken daarna gebracht. 's Avonds alleen.

Donderdag 3

Alweder mooy zacht weder, thermom[eter] 61 gra- den. De aanst[taande] zendel[ing] Meeuwig⁴⁷) met zij- ne aan hem verloofde vrouw opgewacht. Te voet uit geweest. Een goede brief 's avonds van Sophie.

Vrijdag 4

Kouder weder en den geheelen dag regen. Een stille dag in huishoud[elijke] bezigheden. In den midd[ag]

een brief van Anna ontvangen. Van haar zelve goede tijding. Moeyelijke omgeving.

Zondag 6

Helder weder. Agnes van Amerongen⁴⁸) herdacht. Zij was jarig. 2 Maal ter kerk geweest, met stichting de lijdensgeschiedenis, een gedeelte, hooren verkondigen.

Dinsdag 8

Donkere dag. P[er] rijtuig visites gemaakt. 's Avonds bij mijn schoonzuster⁴⁹) geweest.

Woensdag 9

Ongestadig weder. Mij beziggehouden met brieven na te zien en te verscheuren. Vele aandoenlijke herin- neringen. 's Avonds in de kerk geweest.

Donderdag 10

Louise en Agathe Crommelin⁵⁰) verwacht ik in de mid- dag te logeren. Zij zijn welvarende en wenschen mij eenige tijd gezelschap te houden.

Vrijdag 11

Koud guur weder, waarom ik maar tehuis blijf. Een brief van Sophie, waar door Gods goedheid alles wel was. Door haar vernomen dat Anna koude had gevat.

Zaterdag 12

Heden een brief van Anna zelf. Zij was ongesteld en geef[t] mij weder zorg. Heer, leer mij te volgen en onder- worpen te zijn.

Zondag 13

Goed gerust hebbende, ontvang ik van Boven moed om naar het huis des gebeds op te gaan. Er ligt veel sneeuw. Prof[essor] Doedes⁵¹) en Dom[inee] Beets⁵²) stichtten mij bijzonder met lijdensprediking dezen dag.

Maandag 14

Mooy weder. Crommelin⁵³) kwam om 11 ure van De Lathmer⁵⁴) en vertrok ruim 2 ure weder naar Dordt met zijne zusters. Een stille dag gehad. 's Av[onds] la- ter met Ed[ward] gelezen, eerst aan mijne lieve Anna geschreven. Weemoedig gestemd.

Donderdag 17

Edw[ard] bij de fam[ilie] V[an] d[en] Velden⁵⁵) te dine-

ren. De eenzaamheid valt mij meest niet meer moeyelijk, de Heer is mijn deel. Mackay v[an] O[phemert]⁵⁶⁾ bezocht mij 's avonds tevergeefs, Mevr[ouw] Bösken⁵⁷⁾ bragt ik de avond bij door.

Vrijdag 18

Heden zijn L. en A. Crommelin⁵⁸⁾ uit Dordr[echt] teruggekomen. De vrienden aldaar hebben zij wel gelaten. Opnieuw een vergeefs bezoek van Mackay v[an] Ophemert⁵⁹⁾. Aan Sophie geschreven.

Maandag 21

Mooy weder, niet koud. Een brief van Sophie gehad, alles wel. Vele bezoeken gehad. De Cr[ommelins]⁶⁰⁾ gaan uit eeten. Ik voel mij wat beter.

Dinsdag 22

Anna's brief aan Edw[ard] kwam één dag vroeger als zijne verjaardag; 43 jaren teld hij heden. Doe hem in het gevoel van zijne onwaardigheid tot den eenige Redder onzer zielen gaan. Moge hij in Gods gunst verder zijn weg bewandelen en mijn steun wezen. Hij is trouw en goed voor mij. Heere, verhoor mijn gebed.

Woensdag 23

Sneeuw en hagel. Evenwel deed ik met Agathe Crom[melin]⁶¹⁾ een bezoek bij Doctor V[an] d[en] Heuvel⁶²⁾. Zij, Agathe, was zeer verkouden. Een kraamvisite bij Paula⁶³⁾ en toen weder tehuis.

Donderdag 24

Het weder wordt wat beter. Aan mijne Anna geschreven. Den 28sten is zij jarig. Zeer weemoedig zie ik die dag tegemoet. Coosje Beets⁶⁴⁾ komt den avond hier doorbrengen. Teekeningen bezigtigd.

Vrijdag 25

Koud weder. Tehuis gebleven. Den avond doorgebragt bij de vriendinnen Sellengr[ebel]⁶⁵⁾, terwijl dat de jonge logeantjes bezorgd waren.

Maandag 28

Verjaardag van mijne Anna; 31 jaar is zij geworden. Door Gods ontfermende liefde mag ik mij nog in haar bezit verheugen. Hare toestand is redelijk.

Donderdag 31

Heden midd[ag] een opgeruimde brief van mijne Anna ontvangen. Zij neemt toe in krachten en beterschap. O Heere, hoe beschaamd Gij onze zorgen, leer mij toch meer mijn gansche vertrouwen op U te stellen en alles onvoorwaardelijk aan U overgeven.

APRIL

Zaterdag 2

Goed weder, minder koud. Gewandelt met de Crommelins⁶⁶⁾.

Maandag 4

Mooy weder, minder koud. In den middag een bezoek gebragt aan Mevrouw Dibbets⁶⁷⁾; onderworpen en in den Heer. Blijmoedige stemming aldaar aangetroffen.

Dinsdag 5

Zeer mooy weder, minder koud. Mijn schoonzuster

Isabelle⁶⁸⁾ is lid geworden van de Moed[erlijke] Wel-dadigheid. Ik voel mij zus.

Woensdag 6

Zeer mooy weder. Heden vertrekken L. en A.⁶⁹⁾. Aan hun had ik een aangenaam gezelschap. Daar Edw[ard] verhindert was, bragt ik hen naar het station. Aldaar sprak ik den Heer Crommelin⁷⁰⁾, die mij redelijke berigten van Mevr[ouw] gaf; hare toestand, zeide hij, is niet goed.

Dinsdag 12

Naar Rhijnauwen geweest.

Vrijdag 15

Goede [Vrijdag]. Bij uitnemen[d]heid Dom[inee] Beets⁷¹⁾ gehoord, met groot genot.

Zaterdag 16

Stille dag. Edw[ard] vertrekt naar Dordrecht om de Paaschdagen bij Sophie en Cromm[elin]⁷²⁾ door te brengen.

Zondag 17

1ste Paaschdag. Heerlijke gebeurtenis die wij vieren. Dom[inee] Bösken⁷³⁾ met stichting gehoord.

Maandag 18

2de Paaschdag. Des middags Dom[inee] Beets⁷⁴⁾ in de middagbeurt gehoord. Zeer opbeurend en vertroostend. De Heer is mij nabij.

Dinsdag 19

Edw[ard] retourneerde des midd[ags], de familie te Dordt welvarend gelaten.

Woensdag 20

Met Edw[ard] de tentoonstelling van schilderijen⁷⁵⁾ bezocht. Ook Mevr[ouw] Taets v[an] Amerongen⁷⁶⁾. De weemoedigste herinneringen bestormen mij.

Zaterdag 23

Weder kouder. Brief van mijn Anna ontvangen. Vrijdag 22ste april verlaat zij Menton om naar Cannes te gaan. Zij is welvarende, hoest niet, de warmte maakt haar vermoeid.

Maandag 25

Brief van Sophie, het kindje lijdt een weinig aan de tanden.

Dinsdag 26

Zend[elingen]dag. Aan Sophie geschreven. De bijeenkomst in de Domkerk niet bijgewoond om verschillende redenen. ½ Zes ure naar het Diak[onessen]huis gereden.

Woensdag 27

Koud guur weder. Met Louise⁷⁷⁾ gewerkt, kasten boven.

Donderdag 28

Huisselijke bezigheden. Den avond bij Mevr[ouw] V[an] Boetzelaer⁷⁸⁾. Weemoedige gesprekken.

Zaterdag 30

Koud weder, regen. Sophie verheugde mij met een brief, alles wel bij haar. De berigten door haar van Anna waren gunstig; een brief uit Cannes van 25 april.

Drift 21 (het huis met de luiken) in 1988. Foto: G. J. Röhner.

MEI

Maandag 2

Weder zeer koud weder. Bezigheden in huis. Des avonds zeer goede berigten van mijne Anna vernomen, een briefje van haar uit Genève van 30 april en een brief van dezelfde plaats, uit Montreux 30 april van mijne zuster V[an] Eik⁷⁹⁾.

Dinsdag 3

De nacht die voorbij ging, werd er vorst waargenomen, vrij sterk.

Vergader[ing] Moed[erlijke] Liefd[adigheid].

Woensdag 4

Een lange brief van mijn lieve Sophie, alles is daar wel.

Donderdag 5

Des avonds in de Maliebaan bij Mevr[ouw] Angelique Calkoen⁸⁰⁾ geweest.

Vrijdag 6

Heden avond Jufvr[ouw] De Beaufort⁸¹⁾ gezelschap gehouden. Zij is zeer zwak.

Zondag 8

Het voorregt gehad van 's morgens en 's midd[ags] met de gemeente op te gaan. Prof[essor] Doedes⁸²⁾ stichtte mij bijzonder.

Maandag 9

Om half zes ure de Cell[ulaire] Gevang[enis] bezocht.

Na 9 mei schreef mevrouw Van Dielen niets meer in haar agenda. Zij zette alleen nog een streepje onder de 10 van 10 mei, haar 65e verjaardag. Uit een dagboek van Henriette Swellengrebel⁸³⁾ blijkt, dat mevrouw Van Dielen op 5 december 1870 een beroerte kreeg. Enkele weken later, op Eerste Kerstdag, overleed zij. Vermoedelijk heeft zij haar jongste dochter niet meer teruggezien. Anna de Pestere-van Dielen overleed te Cannes aan de Middellandse Zee op 24

mei 1872. Edward Huydecoper bleef in het huis aan de Drift wonen, totdat hij in 1883 op 55-jarige leeftijd te Maarsseveen stierf. Het huis werd in 1884 betrokken door Sophie en haar gezin. Crommelin was inmiddels rechter bij de Arrondissementsrechtsbank te Utrecht. Het oudste kind, dat in het dagboekje genoemd wordt, overleed op jonge leeftijd. Het tweede kind, Henrietta Wilhelmina, werd geboren op 7 december 1870 (ongehuwd overleden in 1957). Op 21 oktober 1873 volgde nog een zoon, Claude genaamd (overleden in 1946). Het gezin Crommelin-van Dielen verhuisde in 1905 naar Zeist. Daar overleed Sophie op 16 december 1919. Het enige kleinkind van Sophie was mr. Charles Louis Frédéric Crommelin, de in 1902 geboren zoon van Claude. Deze laatste nakomeling van mevrouw Van Dielen overleed ongehuwd te Parijs in 1974. In het pand Drift 21 is momenteel het Instituut voor Muziekwetenschappen gevestigd. De agenda van mevrouw Van Dielen heeft de jaren getrotseerd en ligt nu in het depot van de Archiefdienst. Zomaar een fragment van een leven.

Gem. Archiefdienst Utrecht

Alexander Numankade 199 J. N. van der Meulen

Noten

1. G.A.U., bibl. nr. 2183xx.
2. Johanna Alida de Wolff van Westeroode (1811-1873), weduwe van mr. Jan Joost Christiaan Gaymans, en haar dochters Wilhelmina Johanna (geb. 1838, in 1872 gehuwd met een zwager van Anna) en Alida (geb. 1846). Adres in 1870: Herenstraat F 428 (= 38).
3. Frederik Willem Merens (1827-1896), Hervormd predikant te Utrecht van 1867-1885. Adres in 1870: Kromme Nieuwegracht F 371 (= 31).
4. Abraham Kuypere (1837-1920), de bekende theoloog en staatsman, was van 1867-1870 Hervormd predikant te Utrecht. Adres in 1870: Oudegracht B 2 (= 45).
5. Arnoud Willem van Beeck Calkoen (1842-1922), adjunct-commies te klasse ter provinciale griffie van

- Utrecht. Adres in 1870: Achter St. Pieter F 329 (= 25).
6. Florentina Elisabeth Swellengrebel (1805-1891). Adres in 1870: Van Wijckskade H 326c (= Van Asch van Wijckskade 16).
  7. Nicolaas Beets (1814-1903), de bekende letterkundige, was Hervormd predikant te Utrecht van 1854-1875 en hoogleraar te Utrecht van 1875-1884. Adres in 1870: Boothstraat H 597 (= 6).
  8. Marie Louise Crommelin (1848-1925), schoonzuster van Sophie.
  9. Constantijn Willem Ferdinand baron van Lynden (1808-1876) en diens echtgenote Jacqueline Marie van Hasselt (1822-1908), woonachtig te Zeist.
  10. Maria Hambeek (1789-1876), weduwe van Cornelis de Monije. Adres in 1870: Achter St. Pieter F 340 (= 2).
  11. Buitenplaats „Gansenhoeft“ te Maarsseveen, eigendom van Edward.
  12. Hendrik Cornelis Gerardus Schijvliet (1826-1901), Hervormd predikant te Utrecht van 1864-1883. Adres in 1870: Wolvenstraat H 695 (= 4).
  13. Echtgenote van de zendeling Woelders, die door de Utrechtsche Zendingsvereniging uitgezonden was naar Nieuw-Guinea.
  14. Vermoedelijk Dirkje Arendse (geb. 1834), die tot september 1869 dienstbode was bij mevrouw Van Dielen.
  15. Zendingspost van de Utrechtsche Zendingsvereniging te Nieuw-Guinea.
  16. Cornelia Catharina Suzanna van Staveren (geb. 1802), weduwe van L. G. Pareau. Zij was lid van het Dames Comité van de Utrechtse afdeling van het Genootschap tot Zedelijke Verbetering der Gevangenen en zij kwam bij mevrouw Van Dielen om het jaarverslag van dit comité over 1869 te lezen. Adres in 1870: Catharijnekade C 760f (= 9).
  17. Catharina Wilhelmina Johanna Swellengrebel (1812-1870). Adres in 1870: Plompstorengracht H 674 (= 11). Zie over haar zusters noten 6 en 40.
  18. Pokken
  19. Zie noot 17.
  20. Agnes (1835-1903) en Paulina Johanna Charlotta (1849-1926) Taets van Amerongen; hun moeder was een schoonzuster van mevrouw Van Dielen (zie noot 34).
  21. Charlotta Anna Wilhelmina barones van Boetzelaer (1808-1886), weduwe van mr. Willem baron van Lynden. Adres in 1870: Kromme Nieuwegracht G 355 (= 48).
  22. Theodora Coenradina Elsabé van Lynden (1839-1912), dochter van Charlotte van Lynden (zie noot 21), gehuwd met jhr. mr. Willem Nicolaas de Pesters van Cattenbroek. Adres in 1870: Lange Nieuwstraat A 453 (= 63).
  23. De zusters Susanna Antoinetta (1796-1871) en Anna Margaretha (1800-1885) van den Velden. Adres in 1870: Plompstorengracht H 661/662 (= 18).
  24. Zie noot 21.
  25. Zie noot 20.
  26. Jhr. mr. Carel Cypriaan Gerard de Pesters (1832-1915), echtgenoot van Anna.
  27. De dochters van Constantijn W. F. van Lynden (zie noot 9): Juliana Anna (1844-1935), Cornelia Henrietta (1846-1928) en Philippina Margaretha Sophia (1855-1923) van Lynden. Juliana Anna was gehuwd met mr. Theodoor Philip baron Mackay.
  28. Jacoba Catherina Crommelin (1837-1912), schoonzuster van Sophie.
  29. Bernard Gewin (1812-1873), Hervormd predikant te Utrecht van 1869-1873, en diens echtgenote Cornelia Margaretha van Weede (1808-1870). Adres in 1870: Oudkerkhof F 77 (= 31).
  30. Angeliqne Henriette Hora Siccama (1808-1872), gehuwd met Aarnoud Jan van Beeck Calkoen, moeder van Aarnoud Willem van Beeck Calkoen (zie noot 5). Adres in 1870: Maliebaan I 299/300 (= 21).
  31. Jacoba Elisabeth van Forest (1828-1911), gehuwd met Nicolaas Beets (zie noot 7).
  32. Vermoedelijk Jacques Charles Marie van Lynden (1813-1892) en diens echtgenote Lucile Agnes Knuyse de Mey (1819-1900). Adres in 1870: Kromme Nieuwegracht F 386 (= 76).
  33. Zie noot 20.
  34. Isabella Anna Mathilda van Dielen (1810-1885), weduwe van Jean Antoine baron Taets van Amerongen; zij was een zuster van Willem Matthias Jan van Dielen, de overleden echtgenoot van mevrouw Van Dielen. Adres in 1870: Biltstraat I 185e (= 127).
  35. Maria Jacoba Wilhelmina van Hoogenhuijze (1835-1912), gehuwd met de advocaat Arnoldus Johannes Jacobus van den Heuvel. Adres in 1870: Hamburgerstraat A 541 (= 19).
  36. Johannes Loeff (geb. 1829). Adres in 1870: Neude G 77 (= 4/4 bis) en na 6 mei Keistraat G 334 (= 7).
  37. Zie noot 35.
  38. Zie noot 34.
  39. Berendina Bosch (1806-1878), gehuwd met de predikant Johan Herman Bösken (zie noot 73).
  40. Een van de zusters Swellengrebel: Florentina Elisabeth (zie noot 6), Anna Henrietta (1810-1874) of Sara Florissa (1815-1881). Anna Henrietta Swellengrebel was besturende zuster van het Diakonessenhuis; Sara Florissa volgde haar in 1875 in deze functie op.
  41. Zie noot 35.
  42. Zie noot 28.
  43. De nichtjes Taets van Amerongen (zie noot 20) of Van Lynden (zie noot 27).
  44. Zie noot 23.
  45. Zie noot 31.
  46. Antoinetta Charlotta de Beaufort (1814-1876). Adres in 1870: Achter St. Pieter F 331 (= 21).
  47. Johannes Hermanus Meeuwig, op 3 augustus 1870 te Utrecht op 31-jarige leeftijd gehuwd met Wilhelmina Gezina Hoogendijk en in hetzelfde jaar door de Utrechtsche Zendingsvereniging uitgezonden naar Nieuw-Guinea.
  48. Zie noot 20.
  49. Zie noot 34.
  50. Marie Louise (zie noot 8) en Agatha Elisabeth (1852-1938) Crommelin, schoonzusters van Sophie.
  51. Jacobus Izaak Doedes (1817-1897), hoogleraar te Utrecht van 1859-1888. Adres in 1870: Breedstraat H 298 (= 36).
  52. Zie noot 7.
  53. Marinus Crommelin (1838-1907), de echtgenoot van Sophie.
  54. Huize „De Lathmer“ te Wilp (Gld.), dat bewoond werd door de familie van Marinus Crommelin.
  55. Jan Jacob Lampsins van den Velden (1811-1888) en diens zusters (zie noot 23).
  56. Aeneas baron Mackay heer van Ophemert en Zonnewijnen (1807-1876), bekend geworden als staatsman en als kamerheer van koningin Anna Paulowna, gemalin van Willem II; hij was honorair bestuurslid van de

- Utrechtsche Zendingsvereniging. Zijn woonplaats was 's-Gravenhage. Theodoor Philip baron Mackay (zie noot 27) was zijn neef.
57. Zie noot 39.
  58. Zie noot 50.
  59. Zie noot 56.
  60. Zie noot 50.
  61. Idem.
  62. Arnold Hendrik van den Heuvel (1802-1870), arts, schoonvader van mevrouw Van den Heuvel-Hoogenhuijze (zie noot 35). Adres in 1870: Brigittenstraat A 1130 (= 7).
  63. Paulina Albertina Ram (1845-1885), gehuwd met Arnold Willem van Beeck Calkoen (zie noot 5); zij kreeg op 16 februari 1870 een dochter, Francisca Johanna genaamd.
  64. Jacoba Elisabeth Beets (1846-1878), een van de 15 kinderen van Nicolaas Beets (zie noot 7).
  65. Zie noot 40.
  66. Zie noot 50.
  67. Adriana Jacoba Susanna Kaas (1806-1880), weduwe van Lambertus Dibbits. Adres in 1870: Kromme Nieuwegracht F 382 (= 68a).
  68. Zie noot 34.
  69. Zie noot 50.
  70. Vermoedelijk Gulian Cornelis Crommelin (1809-1891), de schoonvader van Sophie. Hij was gehuwd met Louise Smissaert (1809-1871).
  71. Zie noot 7.
  72. Zie noot 53.
  73. Johan Herman Bösken (1805-1873), Hervormd predikant te Utrecht van 1845-1873. Adres in 1870: Achter St. Pieter F 307 (= Domsteeg 2).
  74. Zie noot 7.
  75. Tentoonstelling van het Genootschap Kunstliefde, gehouden van 9 t/m 24 april in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen aan de Mariaplaats.
  76. Vermoedelijk de schoonzuster van mevrouw Van Dielen (zie noot 34).
  77. Caroline Louise Schmidt (geb. 1833), dienstbode van mevrouw Van Dielen.
  78. Vermoedelijk Elisabeth Charlotte Petronella Both Hendriksen (1809-1880), gehuwd met Christiaan Willem Johan van Boetzelaer van Dubbeldam. Adres in 1870: Nieuwegracht A 896 (= 36).
  79. Constantia Isabella Ferdinanda Alewijn (1807-1885), gehuwd met Josua van Eik en woonachtig te Zeist.
  80. Zie noot 30.
  81. Zie noot 46.
  82. Zie noot 51.
  83. G.A.U., archief Diakonessenhuis, inv. nr. 46.

G.A.U. = Gemeentelijke Archiefdienst Utrecht.

LEDENVERGADERING

Het bestuur van de Vereniging Oud-Utrecht nodigt de leden uit tot het bijwonen van de Algemene Voorjaarsledenvergadering op donderdag 26 mei a.s. om 19.30 uur in het gebouw van de Fundatie van Renswoude, Agnietenstraat 5 te Utrecht.

AGENDA

1. Opening
2. Notulen van de Najaarsledenvergadering van 12 november j.l.
3. Ingekomen stukken en mededelingen
4. Verslag van de penningmeester over 1987, de jaarrekening en de accountantsverklaring
5. Verslag van de secretaris over 1987
6. Bestuursmutaties
Statutair aftredend zijn mw drs M. Dolfin en ir E. M. Kylstra. Beiden hebben zich herkiesbaar gesteld
7. Commissies
De heer drs A. D. A. Monna heeft te kennen gegeven de redactie van het Jaarboek te willen verlaten. Het bestuur stelt voor in zijn plaats te benoemen mw drs A. L. Jordens en de heer drs P. C. B. Maarschalkerveerd
8. Mededelingen over Jaarboek, Maandblad, propaganda, excursies en lezingen
9. Wat verder ter tafel komt
10. Rondvraag
11. Sluiting

Na afloop van de vergadering spreken S. W. G. de Clercq, directeur van het Universiteitsmuseum, en P. Verseput over „De oude Hortus, een toekomstbeeld.“

*J. A. C. Mathijssen,
secretaris*